

Taimekaitsevahendite väärkasutamisesest tingitud mesilaste hukkumine

OLUSTVERE 2017

SIIM ÕUNAP

Surevad mesilased

Mis saab edasi?

1. Avastamine - 14. juuli 2016, Põlvamaa, Ahja 12.30

2. Kuhu helistada? Kellele helistada? Kes annab nõu? Kui suur on kahju?

-12.40 Kõne EKMÜ juhile Tago Holstingule, et kuidas minna edasi?

-12.50 Kõne PMA-sse (Saan teada, et PMA ei tegele 2016 aastast enam mesilatest proovide võtmisega, et edasine on minu kulul, et äkki mul on hoopis mingi taud, nemad ei saa kuidagi aidata põllumehe leidmisel, enne nad ei hakka üldse midagi tegema, kui ma ise põllu neile näitan ja kas ma üldse kujutan ette kui suur töö on umbes põllu otsimine jne. Ühesõnaga sain suhtumisest aru, et mingit abi mulle osutada ei soovita või ei näe seda ette PMA juhil).

- 13.00 Kõne Tago Holstingule, et sain sellise vastuse – tema võttis ühendust PMA keskusega Sakus.

- 13.10 Kõne VTA-sse, et teavitan mesilaste ulatuslikust hukkumisest, kas nemad teavad kuidas ja mis edasi.

-
- 13.15 Sissetulev kõne – Helistati kohalikust PMA-st, et miks ma kaeban nende peale. Läheb emotsionaalseks, aga abi endiselt mulle ei osutata. Keegi kuskile ei tule. Lõpuks saan ametnikult selle kinnituse, et kui ma ise leian põllu siis ta tuleb võtab proovid. Kuigi ta rõhutab igal sammul, et tegemist on raha raiskamisega.
 - 13.25 Kõne minu piirkonna volitatud vet. arstile. Tema ei saa tulla. Õnneks annab numbri, kes vb saab ja tegeleb mesilastega.
 - 13.30 Kõne vet. arstile. Lepime kokku, et tema tuleb kohale ca. 2h pärast.
 - 13.40 Samal ajal suundun põldu otsima. Lähikonnas ei ole midagi. Leian ca 2-2,5 km kauguselt täisõites suvirapsipõllu. Hiljem selgub, et linnulennult 1,9km.
 - 15.00 Vet. arst tuleb kohale. Tuvastab, et tegemist on mürgitusega.

-15.40 Vet. Arst lahkub.

-15.50 Asun mesilasi korjama

- 16.00 Suundun tagasi põllule, et tuvastada, kas on värskeid tehnoradu vms.

-16.30 Helistan PMA-sse, et leidsin põllu, kas nad tuleksid kohale ja võtaksid põllult proovid. Vastuseks on see, et öelgu ma katastri number siis nad saavad vaatama hakata ja enne esmaspäeva 18.07. 2016 nad küll ei saa tulla. Oli neljapäev 14.07.2016. 15.07. ja nädalavahetuseks lubas tugevat sadu.

- 17.00 Jõuan arvuti taha ning otsin katastri numbri. Helistan PMA-sse. Kui ta arvutist selle leiab siis tuleb sealt vastus, et see on kaugemal kui 2 km ja on väga ebatõenäoline, et sealt pärit on ning kuna ma põllumeest teavitanud ei ole siis olen justkui ise loll. Lõpuks nõustub ta ikkagi proove võtma esmaspäeval.

18.30. Viin mesilastest võetud proovi vet. arsti kätte, kes selle järgmisel päeval Saku kesklaborisse ära saadab.

15.07. Kirjutasin Katrin Kikkasele, Kontrollibüroo juhataja, Taimekaitse ja väetise osakond Põllumajandusamet pika ja põhjaliku kirja (ilma emotsioonideta) juhtunust ning küsin ka erinevaid küsimusi?

Mõned väljavõtted tema vastusest: (nüüd ja edaspidi on antud ettekandes kursiivis olev tekst Katrin Kikkase poolt kirjutatud vastused minu kirjadele)

- Sellepärast , et taimedest proovi ei olnud võimalik kohe eile võtta, ei tasu muretseda. Meie agronoomist spetsialist väidab, et võimalikud taimekaitsevahendi jäljed säilivad taimel (olenemata ilmastikust) kuni 2 nädalat.

-Mesilastest proovide võtmise ja selle eest tasumise teemal oleme selle hooaja algusest tõesti otsustanud nii, et põllumajandusamet võtab proovid hukkunud mesilastest juhul kui võimalikku mürgistust kinnitab vastava ala spetsialist ehk siis veterinaar.

Proovi ei pea võtma põllumajandusameti inspektor, selle võite ka Teie ise korjata puhtasse plastkarpi ja kui kohe pole võimalik laborisse saata, siis hoida külmas kuni laborisse saatmiseni.

- Teie olete pahane, et miks teises maakonna otsas asuv ametnik ei hakanud otsima ja aitama koheselt otsida arvatavat taimekaitsetööde tegijat. Selgitan natuke seda poolt ka millistest pindaladest me räägime. Nagu Te kutselise mesinikuna kindlasti teate siis mesilase korjeala diameetriks loetakse 2- 3 km. Nüüd kui te tõmbate oma mesila ümber sama diameetriga ringi on selle pindalaks ca 30 ruutkilomeetrit (täpsemalt 28,2). Ja selle ala peab taimekaitse inspektor võtma maakaardilt ette ja hakkama ükshaaval seal asuvaid põlde avama , et näha millist kultuuri seal konkreetselt kasvatatakse. Mitte, et ma õigustaksin kuidagi kedagi või midagi aga kuidas Te kujutate ette , et ta sealt selle võimaliku põhjustaja leiab? Teoreetiliselt on muidugi võimalik leida vastava kultuuriga alad ja hakata siis neid ükshaaval läbi kammima nii omanikega suheldes, kui põlde läbi sõites aga kui kaua selleks aega läheks?

-Tasumise teema haakub eelmise teemaga- kui proovist ei selgu, et mesilaste hukkamise on põhjustanud taimekaitsevahend, hüvitab proovi maksumuse mesinik. Vastupidisel juhul, kui on võimalik tõestada kelle põllult ja millise taimekaitsevahendi mürgistusse mesilased hukkusid, saadetakse arve põhjustajale. Kui tekitajat ei õnnestu tuvastada jäävad kulud meie ameti kanda.

-Miks me niisugusele otsusele jõudsime on see et eelnevate aastate kogemuse põhjal ei leita enamusel juhtudel nendest proovidest mingeid taimekaitsevahendi jälgi ja tegemist on hoopis muudel põhjustel hukkunud mesilastega (nt. haigustest põhjustatud hukkamine, külmakahjustus jne.). Edasi selliste proovide riigi kulul finantseerimine tundus lihtsalt põhjendamatu maksumaksja raha kulutamisena.

-25.07.saan Põllumajandusuuringute Keskus raamatupidajalt analüüsi tulemused ja küsimuse kuidas arvega jääb? Uurin asja.

-03.08. *Leiate Teie mesilast võetud analüüsi vastuse kommentaari manusest. Kahjuks on seekord tulemused ebameeldivad meie kõigi jaoks.*

Kuna hetkeseisuga ei ole saabunud veel rapsi taimedest võetud proovi vastust Põllumajandusuuringute Keskusest, siis seda poolt ei saa täna kommenteerida. Igal juhul jätkame menetlust (tootja kontroll jne.) ja anname Teile teada asjade edasisest käigust.

Põllumajandusuuringute Keskusega (labor) on tehtud telefoni teel kokkulepe, et mesilastest tehtud analüüsi eest tasub Põllumajandusamet. Kui Teile on saadetud antud analüüsi eest arve, edastage see palun meile.

-15.08 Annan Teile teada, et olema saanud kätte rapsitaimedest võetud proovi vastused.

Tuvastasime taimekaitsevahendite kasutamise nõuete rikkumise. Menetlus käib.

-07.10. Vastuseks Teie küsimusele mainitud menetluse tulemuste kohta teatan järgmist:

Antud juhtumi osas on Põllumajandusamet koostanud ettekirjutuse nr . PÕ -122-1 koos sunniraha rakendamise hoiatusega ettevõtjale (xxxx talu, Ahja vald, Põlva maakond, 63704). Põllumajandusameti hinnangul on õigusaktide nõudeid rikkudes toimeainet dimetoaati sisaldavat taimekaitsevahendit kasutanud nimetatud ettevõtja oma põllul.

PRIA kohustuslike majandusnõuete rikkumise osas veel menetlus käib.

-02.11 Oma eelmises kirjas olen osundanud isikule (ettevõttele), kes nõudeid rikkus.

Kas ja millele tuginedes oskate te selle või mõne teise isiku vastu kahjunõude esitada, on Teie (või teie juristide) otsustada. Mingit juriidilist alust mina Teile anda ei saa.

Hetkel saan saata Teile kaebuse järgselt koostatud järelevalve protokoll PÕ-122-12.

(sellele järgnes pärast ettekirjutus nr. PÕ -122-1 ja hiljem ka ettekirjutuse täitmise kontrolli protokoll PÕ-122-17).

Kuritöö ja karistus

- 23.01.2017

Antud juhtumi puhul oli konkreetseks karistuseks meie poolt sunniraha määramise hoiatus. Maksimaalne sunniraha summa antud juhul oleks 9600.-eurot (Korraldusseadus §23 lg 4). Meie määrasime pool sellest summast 4800.-eurot.

Samuti jääb antud tootja vähemalt järgmised 3 aastat riikliku järelevalve kõrgendatud tähelepanu alla. See tähendab PMA kontrollib teda) vähemalt 1 kord igal aastal taimekaitsevahendite kasutamise ja nõuetele vastavuse osas. Lisaks võtab PMA ka jooksvalt (ette teatamata) proove tema toodangust.

Kuritöö ja karistus

Alanud aastal on plaanis suurendada üle Eestiliselt õitsevast rapsist võetavate proovide arvu, et tuvastada võimalikke analoogseid rikkumisi taimekaitsevahendite kasutamisel.

Edastasime teate juhtunust PRIA-le.

PRIA (samuti riigiasutus) poolt järgnes taotletud toetuste väljamaksete lõpetamine või vähendamine. Konkreetset arvutuskäiku ja toetuse vähendamise matrikseid on võimalik vaadata PRIA kodulehelt rubriigist nõuetele vastavus . (nõuetele vastavuse süsteem- nõuetele vastavus 2016- hindamismatriksid –nõue nr.2).

Seda, kui suures osas (rahaliselt) konkreetne tootja ilma jäi oma toetusrahast, meie ei tea. Seda peaksite küsima PRIA-lt. Et vähendamine toimus, seda teame kindlasti.

Põllumajandusuuringute Keskus

Teaduse 4/6, Saku, 75501 Harjumaa

- Võimelised uurima 350 erinevat preparaati üksikmeetodil. (Hind iga kohta 150 eurot).
- Lihtsam teha kui on teada, mida otsitakse (kogused väga väikesed ja raskesti tuvastatavad).
- Multianalüüs 400 eurot.
- Glüfosaat 150 eurot.
- 200g mesilasi tarvis uuringu jaoks. Salatikarp nr 2.
- Meetodi akrediteeritus on olemas. Konkreetsete mesilaste suhtes ei ole. Nõuaks aasta 30 proovi ja on väga kallis. (Lisamärkusena, et proovi peaks võtama ikkagi spetsialist).
- Toimeaine püsivus (padukas peseb maha).
- Põllu puhul samad hinnad.

Mida me soovime riigilt, et olukorda parandada?

1. Labori akrediteering?
2. Teatud arv tasuta proove mesinikele?
3. Kindlustusfond?
4. Parem järelvalve?
5. Automaatteavitusega põlluraamat (Pria register)?
6. Suuremad/adekvaatsemad karistused väärkasutajatele?
7. Taimekaitsevahendite kasutamise piiramine?